

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Маркетинг»

Спеціальність 075 Маркетинг

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 3 від 23 листопада 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023-2024 н.р.

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Експертиза товарів
<b>Викладач (-і)</b>	Ціжма Оксана Анатоліївна, викладач кафедри менеджменту і маркетингу
<b>Контактний телефон викладача</b>	+380509140302
<b>E-mail викладача</b>	oksana.tsizhma@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	Очний, заочний
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ЄКТС, 90 год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/">https://d-learn.pnu.edu.ua/</a>
<b>Консультації</b>	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри <a href="https://kmim.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/">https://kmim.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/</a>
<b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>	
<p><b>Експертиза товарів</b> – це дослідження якості (споживчих властивостей, нешкідливості, харчової цінності тощо), кількості та відповідності умовам нормативної документації, умовам договору (контракту) партії (або окремого) товару з поданням мотивованого, об'єктивного (незалежного), кваліфікованого висновку.</p> <p><b>Предмет вивчення дисципліни «Експертиза товарів»</b> – процес належної перевірки якості та кількості товару компетентними спеціалістами на замовлення зацікавленої юридичної або фізичної особи</p> <p><b>Об'єкт дослідження «Експертиза товарів»</b> – матеріальний носій інформації про факти, які складають зміст дослідження щодо експертизи.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p><b>Змістовий модуль 1.</b> Теоретичні основи експертизи товарів</p> <p><b>Змістовий модуль 2.</b> Експертиза різних груп товарів та оформлення результатів експертизи</p> <p><b>Пререквізити:</b> Товарознавство, Захист прав споживачів</p>	
<b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>	
<p><b>Метою</b> викладання навчальної дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг» придбання теоретичних знань, практичного уміння і навичок експертної оцінки товарів, необхідних для фахової діяльності експерта, організації та проведення товарознавчих експертиз кількості та якості товарів вітчизняного та закордонного виробництва.</p> <p>Основними <b>завданнями</b> вивчення дисципліни «Експертиза товарів» є вивчення основних понять, термінів і методів експертизи; правових аспектів і організації проведення товарознавчої експертизи; особливостей експертизи продовольчих товарів закордонного виробництва; особливостей товарознавчої експертизи окремих груп продовольчих товарів рослинного і тваринного походження.</p> <p>Основними <b>цілями</b> вивчення дисципліни є теоретична й практична підготовка студентів щодо організації робіт із забезпечення та проведення експертизи товарів.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг» студент повинен <b>знати:</b></p> <p>основи і методи товарознавчої експертизи продовольчих та непродовольчих товарів;  правові аспекти проведення експертизи продовольчих та непродовольчих товарів;  організацію проведення товарознавчої експертизи та її документальне оформлення;</p> <p><b>вміти:</b></p> <p>проводити товарознавчу експертизу продовольчих товарів вітчизняного та закордонного виробництва.</p>	

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**:  
 здатність організувати обстеження та дослідження об'єктів експертизи;  
 здатність проведення експертизи товарів.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у наступному:

здатність самостійно та неупереджено приймати рішення при проведенні експертизи товарів;

здатність до формування та оформлення об'єктивних і обґрунтованих висновків експерта в актах експертизи.

#### **4. Програмні компетентності та результати навчання**

##### **Інтегральна компетентність**

ІК 1. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

##### **Загальні компетентності**

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

##### **Спеціальні (фахові) компетентності**

СК6. Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності.

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

СК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

СК14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.

##### **Результати навчання**

ПРН 2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН 11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

#### **5. Організація навчання**

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття	14
самостійна робота	60

##### Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	075 «Маркетинг»	4	вибірковий

Тематика курсу						
Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лек- ції	семіна- рські	самостій- на робота	лек- ції	семіна- рські	самостій- на робота
<b>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи експертизи товарів</b>						
Тема 1. Поняття, мета, завдання та інформаційні засоби експертизи товарів	2	1	5	1	1	9
Тема 2. Організація та технологія проведення експертизи товарів	2	1	5	-	1	8
Тема 3. Товарознавча судова експертиза	2	2	5	1	1	8
Тема 4. Ідентифікація та фальсифікація товарів	2	2	5	-		8
<b>Змістовий модуль 2. Експертиза різних груп товарів та оформлення результатів експертизи</b>						
Тема 5. Гігієнічна, санітарна, ветеринарна та екологічна експертиза товарів	2	2	10	1	-	9
Тема 6. Особливості товарознавчої експертизи продовольчих товарів	2	2	10	1	1	9
Тема 7. Особливості товарознавчої експертизи непродовольчих товарів	2	2	5	1	1	9
Тема 8. Оформлення результатів експертизи	2	2	5	1	1	8
Індивідуальне завдання	-	-	10	-	-	10
Усього годин	16	14	60	6	6	78
<b>6. Система оцінювання навчальної дисципліни</b>						
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<b>100 балівна – (100 балів протягом семестру)</b> Поточний контроль 0-40 балів; Контрольна робота 0-20 балів; Індивідуальне завдання 0-20 балів;					
	Поточне тестування та самостійна робота				Сума балів з навчальної дисципліни	
	Модуль 1		Модуль 2			
	Поточний контроль	Контроль-на робота	Індивідуаль-не завдання	Самостійна робота	100	
	Усне опитування, тестування	Письмова робота	Презентація	Тестування (КРС)		
40 балів	20	20 балів	20 балів			
<b>100 балів</b>				<b>100</b>		
Самостійна робота 0-20 балів; Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою						

<b>Шкала оцінювання для екзамену</b>			
<b>університетська</b>	<b>національна</b>		<b>шкала ECTS (ЄКТС)</b>
90 – 100	5	відмінно	<b>A</b>
80-89	4	добре	<b>B</b>
70-79			<b>C</b>
60-69	3	задовільно	<b>D</b>
50-59			<b>E</b>
26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	<b>FX</b>
1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	<b>F</b>

  

Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ).</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації від 5 до 10 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста.</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 10 балів.</p>						
Семінарські заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%.</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%; text-align: center;">Оцінка</th> <th style="text-align: center;">Умови отримання оцінки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; vertical-align: middle;"><b>5</b> «відмінно»</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> <li>- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами;</li> <li>- все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;</li> <li>- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.</li> </ul> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; vertical-align: middle;"><b>4</b> «добре»</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> <li>- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колеґ;</li> <li>- при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє</li> </ul> </td> </tr> </tbody> </table>	Оцінка	Умови отримання оцінки	<b>5</b> «відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> <li>- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами;</li> <li>- все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;</li> <li>- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.</li> </ul>	<b>4</b> «добре»	<ul style="list-style-type: none"> <li>- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колеґ;</li> <li>- при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє</li> </ul>
Оцінка	Умови отримання оцінки						
<b>5</b> «відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> <li>- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами;</li> <li>- все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;</li> <li>- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.</li> </ul>						
<b>4</b> «добре»	<ul style="list-style-type: none"> <li>- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колеґ;</li> <li>- при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє</li> </ul>						

		сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	<b>3</b> <b>«задовільно»</b>	- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язано і послідовно.
	<b>2</b> <b>«незадовільно»</b>	- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
<b>Вимоги до контрольної роботи</b>	<p>Передбачено виконання контрольної роботи, яка проводиться в кінці вивчення курсу на семінарському занятті (0-20 балів).</p> <p>Контрольна робота включає такі види завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Теоретичне завдання (0-5 балів)</li> <li>2. Теоретичне завдання (0-5 балів)</li> <li>3. Задача (0-5 балів)</li> <li>4. Тестові завдання 5 тести (0-5 балів)</li> </ol> <p>У випадку online контрольна робота проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 40 тестів по 0,5 бала (20 балів) (дві спроби – кращий результат).</p>	
<b>Самостійна робота</b>	<p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1.</p> <p>Максимальна оцінка за тестування становить 20 балів.</p>	
<b>Умови допуску до підсумкового контролю</b>	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт:</p> <p>Поточний контроль (максимум 40 балів).</p> <p>Самостійна робота (максимум 20 балів).</p> <p>Індивідуальне завдання (максимум 20 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>	

Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – Залік.</p> <p>Підсумковий бал виставляється на останньому практичному занятті.</p> <p>Система оцінювання сформована так, щоб студент виконав у певні мірі кожен вид завдань.</p> <p>Бали за завдання можна отримати у дистанційній формі (у разі дії карантинних/військових обмежень (перебуваючи на індивідуальному графіку навчання).</p> <p>Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, <b>відраховують</b> з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на <b>повторне вивчення навчальної дисципліни</b> (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>
----------------------	---

### 7. Політика навчальної дисципліни

**Письмові роботи.** Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

**Академічна доброчесність.** Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

**Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

**Неформальна освіта.** Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

**Використання штучного інтелекту (ШІ)** дозволяється як допоміжного інструменту.

**Додаткові бали** +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

### 8. Рекомендована література

#### Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> (дата звернення: 27.08.2023).

2. Національний стандарт N 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF> (дата звернення: 27.08.2023).

3. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

4. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

5. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 22 травня 2003 р. № 852-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

#### Підручники та посібники:

1. Експертиза товарів [Електронний ресурс]: навчальний посібник / [А. А.Дубініна, І. О. Дудла, М. Р. Мардар та ін.]. Електрон. дані. Х. : ХДУХТ, 2017. 685 с.

2. Назаренко Л. О. Експертиза товарів: слайд-курс (Розділ «Експертиза продовольчих товарів»): навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 312 с. URL: <https://library.nusta.edu.ua/depository/Оцифровані%20документи/ЕКСПЕРТИЗА%20ТОВАРІВ%20СЛАЙД.pdf>

3. Назаренко Л.О. Експертиза товарів («Експертиза продовольчих товарів»): навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 312 с.

4. Петрова І. А., Петров С.О., Кричківська Л.В., В. Л. Дубоносів Загальні методи визначення якості та безпеки споживчих товарів : навч.-практ. посіб. Харків : ФОП Крамаренко Ю.М., 2017. 233 с. URL: URL:

5. Тіхосова Г.А., Вербицький О.М., Калінський Є.О. Митний контроль та експертиза товарів : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 312 с.

6. Шостак Л.В. Експертиза товарів та послуг : Методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки», 2023. 83 с.

#### **Наочні матеріали**

1.Ціжма О. А. Експертиза товарів: методичні рекомендації до семінарських занять, індивідуальної та самостійної роботи для студентів галузі знань 07 Управління та адміністрування ОР Бакалавр. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 36 с.

#### **Наукові публікації:**

1. Сучасна товарознавча експертиза: теоретичні розробки, практичний досвід, проблеми і перспективи : матеріали І-ої Міжнародної наук.- практ. конф. (Львів, 30 вересня 2021 року) : тези доповідей / Відп. ред. Роман Заяць Львів : Видавництво «Растр-7», 2021.286 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/suchasna-tov.-ekspertyza.pdf>

2. Ціжма Ю.І., Лишак О.А., Ціжма О.А. Окремі аспекти регулювання організації судових товарознавчих експертиз в Україні. *«Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу»*, матеріали III Міжнародна науково-практична конференція 15 грудня 2021 р. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України С. 316-319. URL: [https://kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/output\\_compressed.pdf](https://kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/output_compressed.pdf)

3. Ціжма Ю. І., Лишак О. А., Ціжма О. А. Діджиталізація як сучасна рушійна сила вдосконалення судово-експертної діяльності. *Міжвідомчий науково-методичний збірник «Криміналістика і судова експертиза*, № 68, 2023. С. 40-47. URL: [https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/vypusk\\_68-40-47.pdf](https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/vypusk_68-40-47.pdf)

4. Бузина С. О., Кравченко Р. В. Теоретичні та методологічні аспекти судової товарознавчої експертизи. *Молодий вчений*. 2020. № 1 (87). URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2020/11/58.pdf>

5. Павлова Т. О., Жученко О. Д. Призначення судової експертизи в концепції електронного кримінального провадження: теоретичний та практичний аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 390–393. URL: [www.lsej.org.ua](http://www.lsej.org.ua).

6. Досвід і проблеми судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. (Львів, Київ, Одеса 28 вересня 2023 року) : тези доповідей / відп. ред. Роман Заяць, Юрій Чечіль, Дмитро Кішко Львів : Растр-7, 2023. 326 с. URL: <http://ndekc.lviv.ua/pdf/a05122023.pdf>

7. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24 березня 2023 року). Полтава : ПУЕТ, 2023. 324 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/12842/97.pdf>

8. Лозова Т., Попович Н., Беднарчук М. С. Роль експертизи товарів в оціночній діяльності. 08 Маг 2023-Tovaroznavčij visnik-Vol. 1, Iss: 16, pp 141-150. URL: <https://typeset.io/papers/rol-ekspertizi-tovariv-v-otsinochnii-diialnosti-3g1d4gpi>

9. Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Н.В. Калуга, Т.М. Коломієць, Т.А. Караваєв, В.В. Осієвська, С.В. Галько ; за ред. А.А. Мазаракі. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 368 с.

10. Білоус І. В., Годзь В. С., Рябенко І. Ю. Відповідальність судового експерта: огляд чинного законодавства. Міжвідомчий науково-методичний збірник «Криміналістика і судова експертиза», вип. 68, 2023. С. 84 – 94. URL: [https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/vypusk\\_68-84-94.pdf](https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/vypusk_68-84-94.pdf)

Викладач  
Ціжма Оксана Анатоліївна  
Викладач кафедри менеджменту і маркетингу